Cumhuriyet

Kurucusu: YUNUS NADİ

49. yıl, sayı: 17466

Telgraf ve mektup adresi: Cumhuriyet İstanbul — Posta Kutusu: İstanbul No: 246
Telefonlar: 22 42 90 — 22 42 96 — 22 42 97 — 22 42 98 — 22 42 99

21 Mart Çarşamba 1973

Cumhurbaşkanı belli olunca Hükümet çekilecek

Bir Bakan, «Şu anda dahi görevde kalmamamız için bin tane sebep var» dedi

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu)

Cumhurbaşkanı seçimi konusu bir sonuca bağlandıktan sonra Melen Hükümetinin hemen istifa edeceği, Başbakana yakın çevreler tarafından açıklanmış, bir hükümet üyesi de, «Şu anda dahi görevde kalmamamız için bin tane sebep var, ancak bu çalkantılı ortamda bir de hükümet buhranı yaratmamak için Devlet Başkanının belli olmasını bekliyoruz» demiştir.

Hükümet, 21 Şubatta yayımlanan Silâhlı Kuvvetler Komuta Heyeti açıklamasından sonra «ayrılma konusu»nu görüşmüş, ancak görevde kalıp kalmamak için bir görüş birliği sağlanamamış, «kalmama» yanlısı üyeler «bir süre daha beklemekte yarar gören» üyelerin gerekçeleri karşısında ikna olmuşlardır.

Bildirildiğine göre, Başbakan Melen, Cumhurbaşkanı belli olur olmaz, Hükümetin istifasını sunacak, böylelikle yeni bir hükümet teşkiline gidilecektir.

Siyasal çevrelere göre, Hükümetin teşekkül tarzını, Cumhurbaşkanının görev vereceği Başbakanının seçimi ortaya çıkaracaktır. Bu çevreler, Hükümet teşkili konusunda şimdiden bir görüşün saptanamıyacağını, yeni Hükümetin o günün şartlarına göre bir durum arz edeceğini öne sürmekte, daha da yakınlaşmaları halinde, «tarafsız yahut ılımlı» bir üyenin başkanlığında bir AP + CHP koalisyonunun da uzak bir ihtimal olmayacağını belirtmektedirler.

(Devamı Sa. 7, Sü. 1 de)

Gürler'in, yeni hükümeti kuracağı görüşü de ortaya atıldı

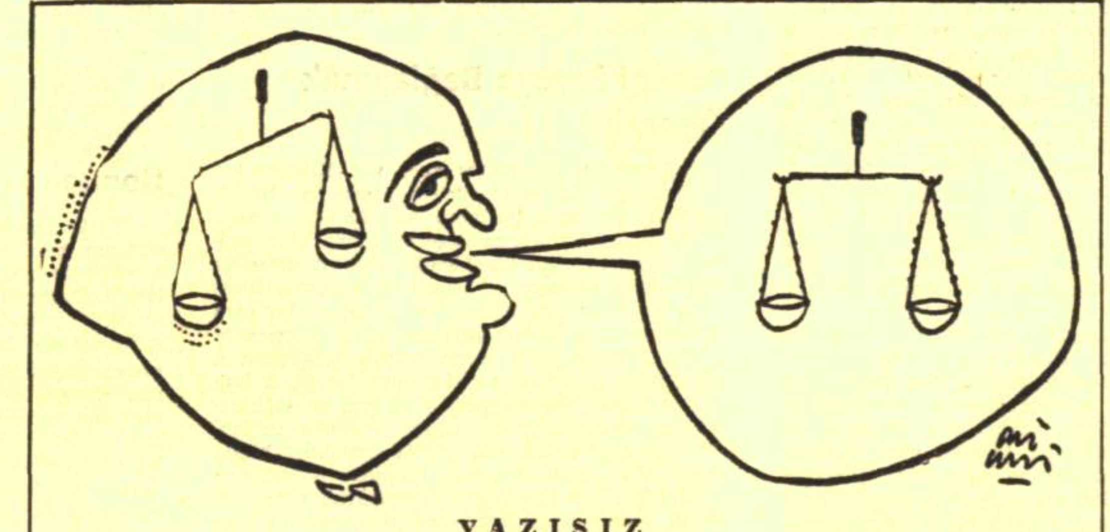
ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu)

Kontenjan Üyesi Faruk Gürler'in, Cumhurbaşkanlığı adaylığından beklenmedik bir anda feragat etmesi üzerine yapılan yorumlar arasında, Gürler'in yeni hükümeti kurabileceği de bulunmaktadır.

Bazı çevreler, Genelkurmay eski başkanının ani feragatini buna bağlamakta, «Gürler'in başkanlığında, başta AP ve CHP'li üyeleri kapsayan partilerüstü bir hükümet teşkili, çeşitli kuruluşları da memnun edecek bir çözümdür» görüşünü öne sürmektedirler.

Yeni gelişmeler bekleniyor

■ MBG DA UZATMAYA KARŞI ÇIKTI VE GRUPTAN 5 ÜYE, DÜN HAVA KUVVETLERİ KOMUTANLIĞI'NA GİDEREK GÖRÜŞMELER YAPTI

YAZISIZ

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu)

Senato Başkanı Tekin Arıburun ile Kontenjan Senatörü Faruk Gürler'in Cumhurbaşkanı seçiminde adaylıklarını geri çekmeleri, çıkmaza girdiği iddia edilen seçimi demokratik bir çözüm olarak önerilen erteleme formülünü uygulanamaz hale getirmektedir.

Gerçekten de, Cumhurbaşkanlığı seçiminin ertelenmesini bir çözüm yolu olarak öneren AP ve CHP, bu amaçla hazırladıkları Anayasa değişikliğinin gerekçesinden yoksun kalmaktadırlar. Bilindiği gibi, seçimlerde Faruk Gürler ile Tekin Arıburun'un yapılan 4 seçim turu boyunca Anayasa'nın öngördüğü yeterli oyu sağlayamamaları, «AP ve CHP tarafından «Bundan sonra da sağlayamayacakları» biçiminde yorumlanmış ve bir çözüm yolu olarak Cumhurbaşkanlığı seçimi nin genel milletvekili seçimlerin

(Devamı Sa. 7, Sü. 4 de)

Gürler ve Arıburun adaylıktan çekildi

CHP DE "SÜRE UZATMA" FORMÜLÜNÜ ONAYLADI

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)

Cumhurbaşkanı seçiminin ertelenmesi yolundaki Anayasa değişikliği teklifi, dün toplanan CHP ortak grubunda oy birliği ile kabul edilmiştir.

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, ortak grupta yaptığı konuşmada: «Üzerinde durduğumuz erteleme formülü, ara rejiminin özelliklerinden doğan bir ara formüldür. Olayların gelişi ile ortaya çıkan bir siyasal durumdan ordumuzun uzaklaşma isteğine bu çözümle yardımcı olunurken Parlamento da bir çıkmazdan kurtulmuş olacaktır» demiştir.

CHP ortak grubu dün saat 10.00'da Millet Meclisi Grup Başkanvekillerinden Hüdai Oral başkanlığında toplanmıştır.

Grup sözcülüğünden yapılan açıklamaya göre, toplantıda, önce Genel Başkan Ecevit, son gelişmeler hakkında bilgi vermiştir.

Daha sonra, Cumhurbaşkanı seçiminin ertelenmesine olanak verecek Anayasa değişikliği teklifini içeren bir önerge Grup Genel Kurulunun oylarına sunulmuştur.

Önerge ortak grupta oybirliği

(Devamı Sa. 7, Sü. 1 de)

Gürler, gerekçe açıklamadı. Bozbeyli adaylıktan çekilmeyeceğini bir kez daha tekrarladı. TBMM, turlara devam etmek için bugün toplanıyor

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu)

Cumhurbaşkanlığı seçiminde adaylıklarını koyan Cumhuriyet Senatosu Başkanı Tekin Arıburun ile Kontenjan Senatörü Faruk Gürler dün öğleye doğru adaylıklarını geri almışlardır.

Arıburun ve Gürler'in bu kararları dün TBMM Basın Bürosu aracılığı ile resmen açıklanmıştır.

Genelkurmay eski Başkanı Kontenjan Senatörü Faruk Gürler'in TBMM Birleşik Toplantısı Başkanlığına gönderdiği ilgili yazı aynen şöyledir:

«TBMM Birleşik Toplantısı Başkanlığına:

Cumhurbaşkanlığı adaylığımdan feragat ediyorum. TBMM'nin sayın üyelerine teşekkür ve saygılarımı sunarım.

İmza
Faruk Gürler
Cumhurbaşkanınca seçilmiş Cumhuriyet Senatosu üyesi»

Arıburun'un yazısı

Takin Arıburun'un Cumhurbaşkanlığı adaylığından çekildiğini bildiren yazısı ise şu şekildedir:

«TBMM Birleşik Toplantısı Başkanlığına:

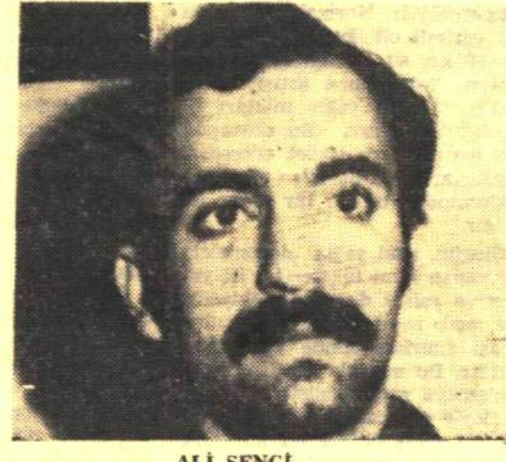
Cumhurbaşkanlığı seçiminde yapılan oylamalarda bir neticeye varılamayacağı kanaatine gelmiş bulunuyorum. Bana oy veren ve vermeyen TBMM'nin sayın üyelerine teşekkürlerimi sunar. TBMM'yi müessese olarak zor bir durumda bırakmamak için Cumhurbaşkanlığı adaylığımdan feragat ettiğimi belirtir, saygılarımı sunarım.

Tekin Arıburun
Cumhuriyet Senatosu Başkanı ve Cumhuriyet Senatosu İstanbul üyesi»

(Devamı Sa. 7, Sü. 6 da)

A. MUHARREM ÇİÇEK
(Çatışmada öldü)

KUTSİYE BOZOKLAR
(Yaralı)

ALİ ŞENCİ
(Yaralı)

FERYAL SARIOĞULLARI
(Yakalandı)

Güvenlik Kuvvetleri ile çatışan 4 öğrencinin kimlikleri açıklandı

Güvenlik Kuvvetleri ile önceki gün Şehremini'nde çarpışan dört gencin kimlikleri açıklanmıştır.

Yapılan açıklamaya göre, çarpışma sırasında ölen Ahmet Muharrem Çiçek Tıp Fakültesi öğrencisidir. Yaralı iki öğrenci, Hukuk Fakültesinde okuyan Ali Şenci ile Eczacılık Fakültesinde okuyan Kutsiye Bozoklar'dır. Sağlam olarak ele geçirilen kızın ise Fen Fakültesi öğrencilerinden Feryal Sarıoğulları olduğu öğrenilmiştir.

Yaralı öğrencilerden Ali Şenci elinden, Kutsiye Bozoklar ise göğsünden yaralı olup halen hastanede tedavi altındadır.

Polis, çatışanların «Türkiye İhtilâlci Marksist - Leninist Komünist Partisi Gençlik Kolları» adlı yasa dışı bir örgüt üyesi olduklarını bildirmiştir.

Evde, iki tabancadan başka, 21 dinamit, 35 tahrip kalıbı, bir bomba ve mermiler ele geçirilmiştir.

Dört gencin, «Tek Kaplan» apartmanının zemin katını, bundan iki buçuk ay önce kiraladıkları öğrenilmiştir. Daire sahibi Mukaddes adında bir öğretmendir ve Polis tarafından aranmaktadır.

CGP'ye göre, "Uzatma" hatalı bir yoldur

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)

CGP ortak grubunun, Cumhurbaşkanı seçiminde girilen çıkmaza AP ve CHP tarafından çözüm olarak önerilen erteleme formülüne karşı çıkış nedenleri dün Genel Başkan Feyzioğlu tarafından düzenlenen bir basın toplantısı ile kamuoyuna açıklanmıştır.

CGP Ortak Grubunun görüşünde, «Anayasa değişikliği formülünü kabul etmemiz kabil değildir. Sayın Sunay'ın da, seçimin böyle bir gerekçe ile ertelenmesini uygun göreceğini sanmıyoruz» denilmekte ve şöyle devam edilmektedir:

Çelişki

«Anayasanın Cumhurbaşkanı seçimi ile ilgili açık emrinin yerine getirilmesini engelleyenlerin (bu şartlar altında seçim yapılamaz) tarzındaki görüşü benimsenirse, TBMM'nin kanunları da, Anayasa değişikliğini

(Devamı Sa. 7, Sü. 7 de)

Sıkıyönetim, İstanbul hariç Başkanlık seçimi ile ilgili haber yasağını kaldırdı

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)

İstanbul hariç, diğer Sıkıyönetim Komutanlıkları, dün birer bildiri yayımlayarak, Cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili haber yasağını kaldırdıklarını bildirmişlerdir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral N. Kemal Ersun im-

(Devamı Sa. 7, Sü. 8 de)

Devlet Güvenlik Mahkemesi ve gözaltı süresiyle ilgili

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu)

Anayasa'nın beş maddesinin değiştirilmesini ve yeniden iki geçici madde eklenmesini öngören kanun teklifi Cumhuriyet Senatosunca da kabul edildikten sonra dün Resmi Gazetede yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Anayasa'da yapılan değişikliklerde, yakalanan veya tutuklanan kimselerin 48 saat içinde, eğer bu suçlar Devlet Güvenlik Mahkemesini ilgilendiriyorsa en geç 15 gün içinde hâkim önüne çıkarılması, Devlet Güvenlik Makhemesi adıyla yeni bir mahkeme kurulması, savaş halinde askeri mahkemelerde yargıç çoğunluğu aranmaması, Sıkıyönetim kaldırılsa dahi, bu mahkemelerin görev ve yetkililerinin ellerindeki işleri bitinceye kadar devam etmesi öngörülmektedir. Bir başka değişiklik maddesi de siyasi partilerin Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenmesine ilişkindir. Kabul edilen ikinci geçici maddede ise, 30 Mart 1973 tarihine kadar TBMM'de grubu bulunan siyasi partilere devlet yardımı yapılmasını öngörmektedir.

PATRİĞE GÖRE, MAKARİOS'UN DİNÎ GÖREVDEN AZLİ KURALLARA AYKIRI

Rum Ortodoks Patriği 1. Demetrios, Kıbrıs Cumhurbaşkanı Makarios'u Başpiskoposluk görevinden uzaklaştıran Ruhani Meclis kararının, Ortodoks kilisesi kurallarına aykırı olduğunu söylemiştir.

(Devamı Sa. 7, Sü. 3 de)

14 turist, 4 milyon liralık kaçak eşya ile ele geçirildi

Mali Polis gümrük grubu ekipleri, dün gece sabaha karşı Beyazıt'ta bir otele yaptıkları baskın sonucu, 4 milyon lira tutarında Çin Halk Cumhuriyeti menşeli çeşitli eşya ele geçirmişlerdir. Baskın sırasında malların sahibi 7 İranlı, 6 Afganlı ve bir de Pâkistanlı yakalanarak gözaltına alınmışlardır.

Gümrük grubu ekipleri, ilk kez 14 kişilik bir şebekeyi bir arada yakalamış, malın büyük bir kısmı, Lâleli'de Şahin Kandemir'in mağazasında, diğerleri ise kaçakçıların indikleri Menekşe otelinde bulunmuştur. Mali Polis kaçakçılığın soruşturmasına başlamış ancak kaçakçılığın çok daha derinlere dayandığı saptandığından bazı kişilerin de arandığı öğrenilmiştir.

(Devamı Sa. 7, Sü. 3 de)

ERLİKTE GEÇEN SÜRE İLE İLGİLİ GENELGE DÜN YAYIMLANDI

ANKARA — Askerlik hizmetini er olarak yapan sigortalılar, bu sürenin emeklilikten sayılmasını tesbit için, Sosyal Sigortalar Kurumuna başvurabilecektir.

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünün teşkilâta gönderdiği «Uygulama genelgesi»nde bu işlemin ne şekilde yapılacağı belirlenmiş ve gerekli primlerin ise bir defada ödeneceği ifale edilmiştir.

Askerlik hizmetlerinin emeklilikten sayılmasını isteyecek olan sigortalılar, halen bir sigortalı işyerinde çalıştıklarını belgelemedikçe, bu haktan yararlanamayacaklardır.

(Devamı Sa. 7, Sü. 2 de)

Yakın Tarih

Hazırlayan:
MEHMET BARLAS

Bugün 4. Sayfamızda

Uçak sanayii kurulmasını öngören tasarı Parlamento'da

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)

Türkiye'de uçak sanayii kurulmasına ilişkin tasarı Bakanlar Kurulunca parlamento'ya sevkedilmiştir.

Kısaca «TUSAŞ» diye adlandırılacak Uçak Sanayi Anonim Ortaklığı» nın sermayesi bir milyar 500 milyon lira olacak ve merkezi Ankara'da bulunacaktır.

Millî Savunma Bakanlığına bağlı olarak çalışacak ortaklığın sermayesinin yüzde 55'i hazinenin, yüzde 45'i Türk Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'nın olacaktır.

(Devamı Sa. 7, Sü. 3 de)

BAŞKENT NOTLARI:

Daha akıllı ve serinkanlı, lütfen..

Fikret OTYAM

ANKARA — Türk Silâhlı Kuvvetleri bir muhtıra ile 12 Mart'ta bir olumsuz gidişe dur demişti.

Baş sorumlu AP iktidarı görevden uzaklaştırılmış, yurdun ana sorunlarını çözümleme görevi verilenler, bu görevi başka şekilde yorumlamışlar, sonuçta, olan bu ülkeye olmuş iki yıl gibi önemli bir zamanla nice kayıplara uğranılmıştı..

Parlamentonun «Onulmaz hastalığı» da gün yüzüne çıkmış, parlamentonun itibarının bozuk para gibi, bizzat kendileri tarafından nasıl harcandığı ulusun gözü önünde cereyan etmişti, halen de etmektedir.

(Devamı Sa. 7, Sü. 4 de)

OLAYLARIN ARDINDAKİ GERÇEK

CHP'de rahatsızlık

CHP'nin Cumhurbaşkanlığı seçimi nedeniyle gergin ve sinirli bir havaya girdiği görülüyor. Bundan sorumlu olanlar, partinin yöneticileridir. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde son dakikaya kadar tereddütler içinde kalınması, partide bir fikrin oluşmasını, parti kadrolarının ve örgütlerin bir fikir çevresinde toplanmasını engellemiştir. 13 Mart'a doğru nabız yoklanarak ve örgüt belirli bir yönde oluşturularak gelinseydi, bugünkü sinirli ortam doğmayabilirdi. Problemin üstüne gidilecek yerde, kaçınılmıştır. Bu tutum da her halde hem CHP için, hem de CHP dışında umutlarını CHP'ye bağlamış bazı çevreler için olumlu sonuçlar vermemiştir.

Ne var ki bu gibi olaylar gelir geçer, parti devam eder. Parti devam edeceği içindir ki, aksaklıklar giderilmeli, parti içi demokrasinin daha iyi işlemesinde bir bozukluk varsa düzeltilmeli. Hiç kuşkusuz Parlamentodaki tek sol partinin yaralanması Türkiye hesabına iyi olmayacaktır. CHP'nin Türk siyasî hayatında aldığı mesafe, demokratik rejim adına küçümsenecek gibi değildir. Genel Başkan Bülent Ecevit de bu mesafenin alınmasında başlıca katkı sahibidir.

Cumhurbaşkanlığı seçimindeki tereddütleri bakımından CHP yöneticilerini eleştirirken bir noktada insaflı da olmak gerekir. Halk Partisinin elinde olmayan bazı etkenler, CHP'yi sık sık bunalımlara itmektedir, bundan sonra da itecektir. Çünkü Parlamentodaki AP çoğunluğu, sosyal demokrat bir hareketin tam karşısındadır. AP sırası gelince etkili çevrelerle bütünleşerek, bu konuda en sert tedbirleri alıp en ağır kanunları çıkarmaktan kaçınmamaktadır. CHP, Parlamentoda demokrasinin işleyişi ve Anayasal hakların korunmasında etkili olamıyor; etkili çevrelere yaklaşmaktan da ısrarla kaçınıyor. Bu olumsuzluk yanında sırası geldiği ve işine yaradığı sürece AP'nin CHP'yi yanına çekebilmesi, büyük tepkiler yaratmaktadır.

Bu ikilem süregeldiğince Halk Partisi yöneticilerinin eleştirilerden kurtulması mümkün olamıyacaktır.

Her şeye rağmen Sayın Bülent Ecevit'in ve Cumhuriyet

★★★

(Devamı Sa. 7, Sü. 4 de)